

PAMUK SEKTÖR RAPORU

2024

HAZIRLAYAN

FUNDA HANİFE AKSOY
AR-GE VE YÖNETİM SİSTEMLERİ MEMURU

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ	4
PAMUK BİTKİSİYLE ALTERNATİF ÜRÜNLER	4
PAMUK ÜRETİMİ.....	5
DÜNYA PAMUK EKİM ALANLARI	5
DÜNYA PAMUK VERİMLERİ	6
DÜNYA PAMUK ÜRETİMİ	6
DÜNYA PAMUK TÜKETİMİ	7
TÜRKİYE PAMUK ÜRETİMİ	8
PAMUK TİCARETİ.....	10
DÜNYA PAMUK İHRACATI	10
DÜNYA PAMUK İTHALATI	12
TÜRKİYE'NİN PAMUK İTHALAT VE İHRACATI	14
SEKTÖRE DAİR SORUNLAR VE ÇÖZÜMLERİ.....	19

Tablo 1: Dünya Pamuk Ekim Alanı (Bin Ha) (ICAC Cotton)	5
Tablo 2: Dünya Lif Pamuk Verimleri (kg/ha) (ICAC Cotton)	6
Tablo 3: Dünya Lif Pamuk Üretimi (1000 Ton) (ICAC Cotton)	7
Tablo 4: Dünya Lif Pamuk Tüketimi (1.000 Ton) (ICAC Cotton)	8
Tablo 5: Bölgeler İtibariyle Türkiye Pamuk Ekim Alanları (Dekar) (TÜİK)	8
Tablo 6: Bölgeler İtibariyle Türkiye Pamuk (Kütlü) Üretimi (Ton) (TÜİK).....	9
Tablo 7: Bölgeler İtibariyle Türkiye Pamuk (Lifli) Üretimi (Ton) (TÜİK).....	9
Tablo 8: 2023/24 Yılı Ege Bölgesi Pamuk Ekili Alan ve Kütlü Üretim Tahminleri (İzmir Ticaret Borsası)	10
Tablo 9: Dünya Lif Pamuk İhracatı (1.000 Ton) (ICAC Cotton)	10
Tablo 10: Dünya Pamuk (Fasıl 5201) İhracatı (1.000 \$) (TradeMap)	11
Tablo 11:Dünya Pamuk (Fasıl 5203) İhracatı (1.000 \$) (TradeMap)	12
Tablo 12: Dünya Lif Pamuk İthalatı (1.000 Ton) (ICAC Cotton)	13
Tablo 13: Dünya Pamuk (Fasıl 5201) İthalatı (1.000 \$) (TradeMap)	13
Tablo 14: Dünya Pamuk (Fasıl 5203) İthalatı (1.000 \$) (TradeMap)	14
Tablo 15: Türkiye Pamuk ve Pamuk Ürünleri Dış Ticareti (1.000 \$) (TradeMap)	15
Tablo 16: Türkiye Pamuk ve Pamuk Ürünleri İhracatı (1.000 \$) (TradeMap)	15
Tablo 17: Türkiye Pamuk ve Pamuk Ürünleri İthalatı (1.000 \$) (TradeMap)	16
Tablo 18: Türkiye Pamuk (Fasıl 5201) İhracatı (1.000 \$) (TradeMap).....	17
Tablo 19: Türkiye Pamuk (Fasıl 5201) İthalatı (1.000 \$) (TradeMap).....	17
Tablo 20: Türkiye Pamuk (Fasıl 5203) İhracatı (1.000 \$) (TradeMap).....	18
Tablo 21: Türkiye Pamuk (Fasıl 5203) İthalatı (1.000 \$) (TradeMap).....	18

GİRİŞ

Değişik kullanım alanlarıyla dünyada tarım, sanayi ve ticaret sektörlerinde önemli bir konuma sahip olan pamuğun insanlar tarafından tarımının yapılma tarihi çok eski dönemlere rastlamaktadır.

Pamuk; işlenmesi açısından çırçır sanayisinin, lifi ile tekstil sanayisinin, çekirdeği ile yağ ve yem sanayisinin, linteri ile de kağıt sanayisinin hammaddesi durumundadır. Petrole alternatif olarak pamuğun çekirdeğinden elde edilen yağ, giderek artan miktarda biodizel üretiminde hammadde olarak kullanılmaktadır. Bu kullanım alanlarının yanında nüfusun hızla artması, diğer yandan sanayileşen ve kalkınan toplumlarda hayat seviyesinin yükselmesi pamuğun tüketim ve gereksinimini arttırmıştır.

Dünyada sınırlı sayıda ülkenin ekolojisi pamuk tarımına elverişli olduğundan, bu ülkeler dünya pamuk ihtiyacını karşılamaktadır.

Ülkemiz açısından stratejik bir niteliği bulunan pamuğun üretimi ve kullanımı, diğer bir ifade ile izlenen pamuk politikası; tarım, sanayi ve ticaret politikaları ile uluslararası gelişmelerden yoğun bir şekilde etkilenmektedir.

Pamuk bitkisi, sıcak iklimleri ve genellikle nemli toprakları tercih eder. Dünya genelinde, subtropikal ve tropikal bölgelerde yetişir. Özellikle Amerika Birleşik Devletleri, Hindistan, Çin, Pakistan, Özbekistan ve Türkiye gibi ülkelerde yoğun olarak yetiştirilmektedir. Bu bölgeler, pamuğun istediği sıcaklık, nem ve toprak özelliklerini sağlamaktadır. Pamuk bitkisi, genellikle bol güneş ışığı alan ve iyi drenajlı topraklarda daha iyi büyür. Bu bölgelerin tarımsal uygulamaları ve iklim koşulları, pamuk bitkisinin verimliliğini artırmakta ve dünya pamuk üretiminin büyük bir kısmını karşılamaktadır.

PAMUK BİTKİSİYLE ALTERNATİF ÜRÜNLER

Pamuk bitkisi dışında pamuk bitkisinin yan ürünlerinden veya pamuk üretim alanlarının alternatif kullanımından elde edilebilecek bazı ürünler şunlardır:

- **Pamuk Çekirdeği Yağı:** Pamuk tohumlarından elde edilen bir yağ olan pamuk çekirdeği yağı, mutfaklarda yemek pişirme yağı olarak kullanılabilir. Ayrıca kozmetik ürünlerde ve sabun yapımında da yaygın olarak kullanılmaktadır.
- **Pamuk Kabuğu:** Pamuk liflerinin ayrılmasından sonra geriye kalan kabuklar, hayvan yemi olarak kullanılabilir. Bu kabuklar, hayvan besleme endüstrisinde yem katkı maddesi olarak değerlendirilebilir.
- **Pamuk Tohumu Unu:** Pamuk tohumlarından elde edilen un, hayvan yemi olarak kullanılabilir veya endüstriyel ürünlerin bileşenleri arasında yer alabilir.
- **Biyoetanol Üretimi:** Pamuk bitkisinin atıklarından veya yan ürünlerinden biyoetanol üretimi yapılabilir. Bu, biyoyakıt endüstrisinde alternatif bir yakıt kaynağı olarak değerlendirilebilir.
- **Pamuk Liflerinin Geri Dönüşümü:** Kullanılmış pamuk ürünlerinden veya endüstriyel atıklardan elde edilen pamuk lifleri, yalıtım malzemeleri, dolgu malzemeleri veya geri dönüşümlü tekstil ürünleri gibi farklı amaçlar için kullanılabilir.
- **Biyo-plastik Üretimi:** Pamuk bitkisinin lifleri, biyo-plastik üretiminde kullanılabilir. Bu, çevre dostu ambalaj malzemeleri ve tek kullanımlık ürünler için alternatif bir hammadde kaynağı olabilmektedir.
- **Biyo-enerji Üretimi:** Pamuk bitkisinin atıklarından biyogaz veya biyokütle enerjisi üretimi yapılabilir. Bu, yenilenebilir enerji kaynaklarına alternatif bir katkı sağlayabilmektedir.
- **Hayvan Yatağı Malzemesi:** Pamuk atıkları veya pamuk liflerinden yapılan malzemeler, hayvan yatakları için ideal bir dolgu malzemesi olarak kullanılabilir.
- **Pamuk Liflerinden İnşaat Malzemesi:** Pamuk liflerinden veya pamuk atıklarından yapılan sıkıştırılmış levhalar veya paneller, hafif yapıların inşasında izolasyon malzemesi olarak kullanılabilir.

- **Sürdürülebilir Tarım Uygulamaları:** Pamuk tarlalarında sürdürülebilir tarım uygulamaları, toprak ve su kaynaklarının korunmasına katkıda bulunabilir. Örneğin, organik pamuk üretimi veya suyu verimli kullanma teknikleri gibi yöntemler, çevre üzerinde olumlu etkiler sağlayabilir.

Bu alternatif kullanım alanları, pamuk bitkisinin sadece tekstil endüstrisinde değil, aynı zamanda tarım, enerji, çevre ve inşaat gibi farklı sektörlerde de çeşitli amaçlar için değerlendirilmesini sağlar. Bu şekilde, pamuk üretiminin ekonomik ve çevresel sürdürülebilirliği artırılmaktadır.

PAMUK ÜRETİMİ

DÜNYA PAMUK EKİM ALANLARI

Dünya genelinde, pamuk ekim alanları tekstil endüstrisinin ihtiyaçlarını karşılamak için önemli bir rol oynamaktadır ve pamuk ticareti küresel ölçekte büyük bir ekonomik faaliyettir. Pamuk, dünya genelinde birçok ülkede yetiştirilir, ancak belirli bölgeler özellikle büyük pamuk ekim alanlarına sahiptir.

Hindistan, son beş sezon ortalamasına göre 12 milyon 468 bin hektar alanla dünya ekim alanlarının %39'una sahiptir. Hindistan'ı 3 milyon 276 bin hektar alan ve %10'luk payla ABD, 2 milyon 990 bin hektar alan ve %9'luk payla Çin izlemektedir.

Dünya genelinde 2024/2025 sezonu ekim alanı son beş yıllık ekim alanları ortalaması altında kalmıştır.

Ülkeler	2020/2021	2021/2022	2022/2023	2023/2024	2024/2025	Ortalama	%
Hindistan	13.007	12.055	13.000	12.469	11.810	12.468	39,16%
ABD	3.323	4.153	2.950	2.606	3.347	3.276	10,29%
Çin	3.170	3.028	3.000	2.872	2.880	2.990	9,39%
Pakistan	2.000	2.110	2.065	2.370	2.000	2.109	6,62%
Brezilya	1.666	1.372	1.650	1.810	1.950	1.690	5,31%
Özbekistan	1.034	1.040	1.000	1.000	1.000	1.015	3,19%
Tanzanya	622	641	641	641	641	637	2,00%
Mali	164	720	596	710	725	583	1,83%
Türkmenistan	555	573	573	573	573	569	1,79%
Burkina Faso	556	595	617	500	560	566	1,78%
Benin	614	638	572	500	500	565	1,77%
Avusturalya	297	635	667	477	540	523	1,64%
Arjantin	410	478	400	510	530	466	1,46%
Türkiye	359	480	484	450	454,5	446	1,40%
DİĞERLERİ	3.970	4.203	3.716	3.822	3.969	3.936	12,36%
DÜNYA	31.747	32.721	31.931	31.310	31.479	31.838	

Tablo 1: Dünya Pamuk Ekim Alanı (Bin Ha) (ICAC Cotton) (Erişim Tarihi: 05.06.2025)

Diğer önemli pamuk üreticisi ülkeler arasında Brezilya ve Pakistan bulunmaktadır.

Uluslararası Pamuk Danışma Kurulu'nun verilerine göre Türkiye, pamuk ekim alanında Dünyada on dördüncü, birim alandan elde edilen lif pamuk veriminde beşinci, pamuk üretim miktarında yedinci, pamuk tüketiminde beşinci, pamuk ithalatında beşinci ve pamuk ihracatında ise yedinci sıradadır. Ayrıca GDO'suz pamuk üretimi yapan ülkeler değerlendirildiğinde Türkiye bu alanda verimli pamuk üretimi gerçekleştiren bir ülkedir.

Türkiye 2024/2025 sezonunda pamuk ekim alanı açısından değerlendirildiğinde 454 bin hektar ile 14. sırada (%1,40 pay) yer almaktadır.

Uluslararası Pamuk Danışma Kurulu (ICAC) verilerine göre; 2020/2021 dönemi ile 2024/25 dönemi arasında dünyada ortalama 32 milyon hektar alanda pamuk üretimi yapıldığı, son dönem olan 2024/25 döneminde tahmin edilen yaklaşık 31,4 milyon hektar ekim alanı ile ortalamanın altında kaldığı görülmektedir.

DÜNYA PAMUK VERİMLERİ

Pamuk üretiminde verimlilik, tarımın önemli bir göstergesidir ve üretim miktarını etkileyen birçok faktöre bağlıdır.

Pamuk verimliliği, genellikle pamuk lifi verimi olarak ifade edilir ve dönüm başına kaç kilogram pamuk elde edildiğini gösterir. Dünyanın farklı bölgelerinde pamuk verimliliği farklılık gösterir ve bu durum, iklim koşulları, tarım uygulamaları, sulama yöntemleri ve kullanılan tohum türleri gibi çeşitli faktörlere bağlıdır.

Pamuk verimliliğini artırmak için, çiftçiler genellikle modern tarım tekniklerine yatırım yaparlar. Bu teknikler arasında sulama sistemlerinin geliştirilmesi, verimli tohum çeşitlerinin kullanılması, doğru gübreleme ve zararlı böceklerle mücadele gibi uygulamalar yer alır.

Çin gibi bazı ülkelerde modern tarım teknikleri ve yüksek teknoloji kullanımı sayesinde yüksek pamuk verimleri elde edilir. Hindistan gibi ülkelerde, üretimin ağırlıklı olarak küçük ölçekli çiftçiler tarafından yapılmasından dolayı verimlilik düşük olabilmektedir.

Dünya lif pamuk verimlerinde ülkeler incelendiğinde yıllar itibarıyla Avustralya ve Çin'in verim konusunda birinci ve ikinci sırayı aldığı görülmektedir. Ülkemizin verimde 2024/25 sezonunda Meksika'yı geride bırakarak, beşinci sıraya yükselmiştir.

Ülkeler	2020/2021	2021/2022	2022/2023	2023/2024	2024/2025	Ortalama
Avustralya	2.047	2.011	1.877	2.240	2.037	2.042
Çin	1.864	1.892	1.993	1.950	2.135	1.967
Brezilya	1.801	1.718	1.830	1.858	1.898	1.821
İsrail	1.693	1.701	1.703	1.703	1.809	1.722
Türkiye	1.827	1.735	1.829	1.556	1.650	1.719
Meksika	1.584	1.592	1.600	1.608	1.616	1.600
Tayland	1.500	1.508	1.509	1.509	1.509	1.507
Yunanistan	1.121	1.121	1.121	909	1.095	1.073
Suriye	1.139	1.132	983	988	992,54	1.047
Azerbaycan	677	1.132	1095	1052	954,55	982
USA	957	918	1.068	1008	937,64	978
Kırgızistan	885	1.111	888	888	1.100	974

Tablo 2: Dünya Lif Pamuk Verimleri (kg/ha) (ICAC Cotton) (Erişim Tarihi: 05.06.2025)

2024/25 sezonuna göre ilk sırada yer alan Avustralya'yı sırasıyla Çin, Brezilya, İsrail, Türkiye ve Meksika takip etmektedir. Dünya pamuk üretiminde ilk sırada yer alan Hindistan'ın verim sıralamasında ilk on ülke arasında olmaması dikkat çekmektedir.

DÜNYA PAMUK ÜRETİMİ

Dünya pamuk üretimi, tarım sektöründe önemli bir yer tutmaktadır. Çeşitli bölgelerde yetiştirilen pamuk bitkisi, tekstil endüstrisi başta olmak üzere birçok sektörde kullanılmaktadır. Başlıca pamuk üreticileri arasında Çin, Hindistan, Amerika Birleşik Devletleri, Brezilya ve Pakistan yer almaktadır. Bunlar, dünya pamuk üretiminin büyük bir bölümünü karşılamaktadır. Ancak, iklim koşulları, su kaynaklarının kullanımı ve tarım uygulamalarındaki değişiklikler gibi faktörler, pamuk üretimini etkileyebilmektedir. Bu nedenle, pamuk üretimi ve tüketimi dünya genelinde dikkatle takip edilmektedir.

Uluslararası Pamuk Danışma Kurulu (ICAC) verilerine göre; 2020/21 dönemi ile 2024/25 dönemi arasında dünyada ortalama 24,7 milyon ton lif pamuk üretimi gerçekleşmiştir. 2024/25 dönemi tahmini incelendiğinde ise, son beş yılın ortalamasına göre yaklaşık 899 bin tonluk artış ile 25,6 milyon ton olacağı öngörülmektedir.

Uzun yıllardan beri pamuk üretiminde birinci sırada yer alan Hindistan son dört sezonda ikinci sıraya gerilemiş, yerini Çin'e bırakmıştır. Çin ve Hindistan'ı sırasıyla ABD, Brezilya ve Pakistan takip etmektedir. Türkiye'nin ise dünya lif pamuk üretiminde 2024/25 öngörülerine göre yedinci sırada yer alması beklenmektedir. 2024/25 dönemi için öngörülen toplam üretim miktarı bir önceki sezona göre 1.573 ton civarında artış göstermektedir.

Ülkeler	2020/2021	2021/2022	2022/2023	2023/2024	2024/2025	Ortalama	%
Çin	5.910	5.730	5.980	5.600	6.150	5.874	23,70%
Hindistan	5.992	5.289	5.722	5.492	5.320	5.563	22,44%
ABD	3.181	3.815	3.150	2.627	3.138	3.182	12,84%
Brezilya	3.002	2.356	2.551	3.200	3.701	2.962	11,95%
Pakistan	960	1.265	835	1.420	1.200	1.136	4,58%
Avustralya	608	1.277	1.252	1021	1100	1.052	4,24%
Türkiye	656	832	886	700	750	765	3,09%
Özbekistan	700	567	590	590	640	617	2,49%
Arjantin	290	331	250	310	350	306	1,24%
Mali	63	310	175	280	300	226	0,91%
DİĞERLERİ	3.251	3.292	3.073	2.874	3.037	3.105	12,53%
DÜNYA	24.613	25.064	24.464	24.114	25.687	24.788	

Tablo 3: Dünya Lif Pamuk Üretimi (1000 Ton) (ICAC Cotton) (Erişim Tarihi: 05.06.2025)

2024/25 döneminde dünya lif pamuk üretimine bakıldığında ilk 10 ülke toplam dünya üretiminin yaklaşık %87,5'ini karşılamaktadır. Türkiye üretiminin dünya üretimine katkısı yaklaşık %3,09'dur.

DÜNYA PAMUK TÜKETİMİ

Lif pamuk; yumuşaklık, dayanıklılık ve emicilik gibi özellikleriyle tekstil ürünlerinde yaygın olarak kullanılmaktadır. Giyim eşyalarından ev tekstiline, yatak takımlarından hijyen ürünlerine kadar birçok alanda lif pamuk tercih edilmektedir. Çin, Hindistan, Pakistan, Bangladeş ve Türkiye gibi ülkeler, dünya lif pamuk tüketiminin önemli bir kısmını karşılamaktadır. Tekstil endüstrisindeki talep ve tüketim eğilimleri, pamuk üretimine olan etkiyi de belirleyen önemli faktörler arasındadır. Bu nedenle, dünya genelinde lif pamuk tüketimi yakından izlenmektedir.

Dünya lif pamuk tüketim verilerinde son 5 dönem incelendiğinde 2020/21 sezonunda 25 milyon 710 bin ton olan tüketim, 2022/23 sezonuna kadar %8 oranında azalarak 23 milyon 640 bin olmuştur. 2024/25 dönemi tahminlerine bakıldığında ise tüketimin 25 milyon 526 bin ton seviyelerinde olması beklenmektedir.

Ülkeler	2020/2021	2021/2022	2022/2023	2023/2024	2024/2025	Ortalama	%
Çin	8.400	8.315	7.500	7.800	8.300	8.063	32,08%
Hindistan	5.698	5.304	5.200	5.000	5.389	5.318	21,16%
Pakistan	2.154	2.448	1.900	2.000	2.300	2.160	8,60%
Bangladeş	1.635	1.730	1.600	1.550	1.600	1.623	6,46%
Türkiye	1.670	1.890	1.700	1.500	1.500	1.652	6,57%
Vietnam	1.518	1.459	1.300	1.420	1.420	1.423	5,66%
Brezilya	690	700	696	700	700	697	2,77%

Ülkeler	2020/2021	2021/2022	2022/2023	2023/2024	2024/2025	Ortalama	%
Özbekistan	700	680	600	600	600	636	2,53%
Endonezya	553	565	400	420	420	472	1,88%
ABD	523	555	446	381	402	461	1,84%
DİĞERLERİ	2.169	2.184	2.298	3.589	2.895	2.627	10,45%
DÜNYA	25.710	25.830	23.640	24.960	25.526	25.133	

Tablo 4: Dünya Lif Pamuk Tüketimi (1.000 Ton) (ICAC Cotton) (Erişim Tarihi: 10.06.2025)

Yukarıdaki tabloda görüldüğü üzere dünya lif pamuk tüketiminin en yüksek olduğu ülkeler yine en çok üretim payına ve pamuğu işleme kapasitesine sahip olan Çin, Hindistan, Pakistan olduğu görülmektedir. Buna nazaran ABD'nin lif pamuk üretiminde üçüncü sırada olmasına rağmen lif pamuk tüketiminde onuncu sırada yer alması dikkat çekmektedir.

2024/25 dönemi tahminlerinde dünya lif pamuk tüketiminde en büyük payı %32,8 ile Çin almaktadır. Çin'i sırayla Hindistan, Pakistan, Bangladeş ve Türkiye izlemektedir. Ülkemiz 1,5 milyon tonluk tüketim değeri ile en çok lif pamuk tüketen ülkeler arasında beşinci sırada yer almaktadır. Ülkemizin dünya tüketiminden aldığı pay ise %6,6'dır.

TÜRKİYE PAMUK ÜRETİMİ

Türkiye, pamuk üretiminde önemli bir yere sahiptir ve dünya pamuk üretimindeki önemli oyuncularından biridir. Türkiye'de pamuk, tekstil endüstrisinin yanı sıra gıda sanayinde de kullanılmaktadır. Ülkenin iklim koşulları ve sulama imkanları, pamuk tarımı için uygun ortamı oluştururken, tarım politikaları da pamuk üretimini desteklemektedir. Türkiye'nin pamuk üretimindeki yeri hem iç piyasada tüketimi karşılamakta hem de ihraç edilerek dış ticarete önemli bir rol oynamaktadır.

Türkiye'de pamuk tarımı genel olarak Ege Bölgesi, Güneydoğu Anadolu Bölgesi ile Akdeniz ve Batı Marmara bölgelerinde yapılmaktadır. Son 10 yıllık süreçte Türkiye'deki her bölgede ekim alanlarının en yüksek olduğu yıl 2022 yılı olmuştur. 2024 yılına bölgeler bazında bakıldığında ise ekim alanlarında geçtiğimiz yıla göre en önemli yüzdesel düşüşlerin sırasıyla Akdeniz (%16,9), Güneydoğu Anadolu (%1,9) Ege (%6,3) ve Batı Marmara (%13,2) bölgelerinde olduğu görülmektedir.

Yıl	Güneydoğu Anadolu	Ege	Akdeniz	Batı Marmara	Türkiye
2014	2.894.671	934.757	848.231	3.770	4.681.429
2015	2.645.178	917.158	776.043	1.755	4.340.134
2016	2.383.333	944.039	829.891	1.635	4.160.098
2017	2.931.673	1.073.857	1.001.313	2.600	5.018.534
2018	3.127.804	1.007.436	1.039.417	1.958	5.186.342
2019	2.889.140	884.034	993.183	4.363	4.778.681
2020	1.895.537	1.011.626	679.991	1.946	3.592.200
2021	2.619.897	979.762	722.016	1.112	4.322.790
2022	3.587.358	1.211.686	929.841	1.660	5.731.613
2023	2.998.800	1.093.400	680.658	1.510	4.774.384
2024	2.940.446	1.161.979	565.138	1.709	4.669.272
ORTALAMA	2.796.622	989.471	853.687	2.297	4.645.010
%	60,31%	21,89%	16,59%	0,04%	

Tablo 5: Bölgeler İtibariyle Türkiye Pamuk Ekim Alanları (Dekar) (TÜİK) (Erişim Tarihi: 10.06.2025)

Ülkemiz pamuk üretiminde 2024 yılında yaşanan artışa paralel olarak, dünyanın en kaliteli

pamuklarının yetiştirildiği Ege bölgesinde de pamuk üretim alanları önemli ölçüde artış göstermiştir. 2023 yılında 1 milyon 93 bin dekar seviyelerinde olan Ege bölgesi pamuk ekim alanları 2024 yılında 68 bin dekar artış ile 1 milyon 161 bin dekar seviyelerine gerilemiştir. Son 10 yılda Ege bölgesindeki ekim alanları %24 oranında artış göstermiştir.

Kütlü pamuk üretimimizde tüm yıllarda en fazla üretim olan bölge Güneydoğu Anadolu bölgesidir. 2024 yılında üretimin yaklaşık %61'i Güneydoğu Anadolu Bölgesinde, %23,54'ü Ege Bölgesinde ve %15,38'i Akdeniz Bölgesinde gerçekleşmiştir.

Bölgeler	2021	2022	2023	2024	Ortalama	%
Güneydoğu Anadolu	1.324.004	1.674.630	1.293.458	1.412.029	1.426.030	61,05%
Ege	542.832	613.729	492.581	550.060	549.801	23,54%
Akdeniz	382.648	460.539	313.407	280.059	359.163	15,38%
Batı Marmara	515	698	548	852	653	0,03%
Kuzeydoğu Anadolu	-	375	-	-	94	0,00%
Doğu Marmara	1	18	6	-	6	0,00%
Ortadoğu Anadolu	-	11	-	-	3	0,00%
TOPLAM	2.250.000	2.750.000	2.100.000	2.243.000	2.335.750	

Tablo 6: Bölgeler İtibariyle Türkiye Pamuk (Kütlü) Üretimi (Ton) (TÜİK) (Erişim Tarihi: 10.06.2025)

:- Veri bulunamamıştır.

Türkiye İstatistik Kurumu verilerine göre son 4 yıllık süreçte en yüksek kütlü pamuk üretimi 2 milyon 750 bin ton ile 2022 yılında, en düşük kütlü pamuk üretimi ise 2 milyon 100 bin ton ile 2023 sezonunda gerçekleşmiştir. 2024 yılı sezonunda kütlü pamuk üretimi bir önceki sezona göre %6,8'lik bir artış ile 2 milyon 243 bin tona yükselmiştir.

	2021	2022	2023	2024	ORTALAMA	%
Güneydoğu Anadolu	489.880	619.609	478.580	522.443	527.628	61,05
Ege	200.848	227.081	182.255	203.524	203.427	23,54
Akdeniz	141.582	170.401	115.960	103.627	132.893	15,38
Batı Marmara	190	259	203	316	242	0,03
Kuzeydoğu Anadolu	-	139	-	-	35	0,00
Doğu Marmara	-	7	2	-	2	0,00
Ortadoğu Anadolu	-	4	-	-	1	0,00
TOPLAM	832.500	1.017.500	777.000	829.910	864.228	

Tablo 7: Bölgeler İtibariyle Türkiye Pamuk (Lifli) Üretimi (Ton) (TÜİK) (Erişim Tarihi: 10.06.2025)

:- Veri bulunamamıştır.

Türkiye İstatistik Kurumu verilerine göre en yüksek lifli pamuk üretimi kütlü pamuk üretimine paralel olarak 2022 yılında gerçekleşmiştir. Son dört yıllık üretim ortalaması 864 bin ton civarındadır. 2024 yılındaki üretim miktarı ortalamanın %4 altında kalmıştır.

2024/2025 sezonu Ege Bölgesi illeri pamuk rekolte rakamları incelendiğinde %45 üretim payı ile ilimizin ilk sırada yer aldığı görülmektedir.

İLLER	Ekim Alanı (Ha)	Toplam Kütlü Üretim (Kg)	Ortalama Verim (Kg/Ha)	Mahlıç (Kg) (%39 Randıman)
AYDIN	56.754	217.990.006	3.841	85.016.102
İZMİR	32.034	143.444.204	4.478	55.943.239
DENİZLİ	11.921	53.981.463	4.528	21.052.771
MANİSA	13.958	66.284.125	4.749	25.850.809

İLLER	Ekim Alanı (Ha)	Toplam Kütlü Üretim (Kg)	Ortalama Verim (Kg/Ha)	Mahlıç (Kg) (%39 Randıman)
MUĞLA	589	2.611.002	4.434	1.018.291
EGE BÖLGESİ	115.256	484.310.801	4.202	188.881.212

Tablo 8: 2024/25 Yılı Ege Bölgesi Pamuk Ekili Alan ve Kütlü Üretim Tahminleri (İzmir Ticaret Borsası)

PAMUK TİCARETİ

DÜNYA PAMUK İHRACATI

Dünya lif pamuk ihracatı, tekstil endüstrisinde temel bir unsurdur ve birçok ülkenin ekonomik kalkınmasında önemli bir rol oynar. Lif pamuk, pamuk bitkisinin elyaflarından elde edilen ve tekstil ürünlerinin imalatında kullanılan bir ham maddedir. Özellikle giyim, ev tekstili ve diğer tekstil ürünlerinin üretiminde tercih edilen bir malzemedir.

Ana lif pamuk üreticileri arasında Çin, Hindistan, Amerika Birleşik Devletleri, Pakistan ve Brezilya gibi ülkeler yer almaktadır. Bu ülkeler, küresel lif pamuk üretiminin büyük bir kısmını sağlamakla birlikte aynı zamanda dünya ihracatında önemli bir paya sahiptirler.

Dünya lif pamuk ihracatı, çeşitli faktörlerden etkilenmektedir. Bunlar arasında talep ve arz dengeleri, hava koşulları, tarım politikaları ve uluslararası ticaret anlaşmaları gibi unsurlar yer alır. Özellikle, talepteki değişiklikler ve fiyat dalgalanmaları, lif pamuk ihracat rakamlarını etkileyebilir.

Son yıllarda, sürdürülebilirlik ve etik üretim konularının öne çıkmasıyla birlikte, lif pamuk endüstrisinde bu konuların önemi artmıştır. Çevresel etkilerin azaltılması, işçi haklarının korunması ve toplumsal sorumluluk bilincinin artırılması gibi konular, lif pamuk üretiminde ve ihracatında giderek daha fazla dikkate alınmaktadır.

Genel olarak, dünya lif pamuk ihracatı, tekstil endüstrisi için temel bir unsurdur ve küresel ekonomide önemli bir rol oynamaktadır.

Uluslararası Pamuk Danışma Kurulu (ICAC) verilerine göre; 2020/21 dönemi ile 2024/25 dönemi arasında dünyada ortalama 9,6 milyon ton lif pamuk ihracatı gerçekleştiği, 2024/25 döneminde yaklaşık 9 milyon ton pamuk ihracatı ile ortalamanın üzerinde bir ihracat gerçekleştiği görülmektedir. 2020/21 döneminden günümüze kadar dalgalanmalı şekilde artış olduğu görülmektedir. Özellikle 2020/21 sezonunda son sezonların en yüksek ihracatının gerçekleştiği görülmektedir.

Ülkeler	2020/2021	2021/2022	2022/2023	2023/2024	2024/2025	Ortalama	%
ABD	3.494	3.059	2.710	2.558	2.394	2.843	29,41%
Brezilya	2.420	1.738	1.454	2.700	2.802	2.223	22,99%
Avustralya	348	791	1.360	1.191	1.200	978	10,12%
Hindistan	1.361	872	245	459	300	647	6,70%
Yunanistan	355	311	292	212	225	279	2,89%
Benin	317	290	250	230	300	277	2,87%
Türkiye	134	128	188	400	400	250	2,59%
Mali	149	283	160	270	290	230	2,38%
Fildişi Sahili	256	306	100	140	180	196	2,03%
Burkina Faso	210	200	180	160	190	188	1,94%
Arjantin	134	150	55	180	200	144	1,49%
DİĞERLERİ	1.653	1.626	1.361	1.564	1.576	1.556	16,09
DÜNYA	10.697	9.604	8.300	9.884	9.857	9.668	

Tablo 9: Dünya Lif Pamuk İhracatı (1.000 Ton) (ICAC Cotton) (Erişim Tarihi: 10.06.2025)

Dünyanın en büyük pamuk ihracatçısı ülkeleri yıllara göre değişmekle birlikte, 2024/25 sezonu incelendiğinde %29,4'lük pay ile ilk sırayı alan ABD'yi, %23'lük pay ile Brezilya ve %10,12'lik pay ile Avustralya takip etmektedir. Dünya ihracatının yaklaşık %84'ü ilk on sırada yer alan ülkeler tarafından gerçekleştirilmektedir. Ülkemiz 2024/2025 sezonunda yedinci sırada yerini almaktadır.

52.01 PAMUK (KARDE EDİLMEMİŞ VEYA PENYELENMEMİŞ)

Dünya ihracat verilerine göre bu fasılda son beş yıllık ortalamaya göre en yüksek ihracat değerine sahip ülke %37'lik pay ile ABD'dir. İkinci sırada yer alan Brezilya'nın payı %21, üçüncü sıradaki Avustralya'nın ise %12'dir. Ülkemiz bu fasılda %2'lik pay ile yedinci sırada yer almaktadır.

2024 yılı ihracat değerleri incelendiğinde ilk 4 sıradaki ülkenin değişmediği, Türkiye'nin ise %2,76'lık pay ile altıncı sırada yer aldığı görülmektedir. 2023 yılına göre ihracatımız %19 oranında azalmış, ortalama ihracat değerine göre ise %22 oranında artış göstermiştir.

Ülkeler	2020	2021	2022	2023	2024	ORTALAMA	%
ABD	5.952.589	5.685.186	9.040.043	5.990.980	5.007.819	6.335.323	35,60%
Brezilya	3.226.916	3.405.902	3.676.393	3.073.781	5.154.943	3.707.587	20,83%
Avustralya	310.408	1.500.804	3.076.189	2.945.974	2.520.661	2.070.807	11,64%
Hindistan	1.448.516	2.682.048	1.203.841	755.794	918.281	1.401.696	7,88%
Yunanistan	450.724	806.805	662.616	451.774	465.951	567.574	3,19%
Benin	450.945	625.224	581.137	504.904	500.888	532.620	2,99%
Türkiye	159.812	332.513	394.719	587.289	478.060	390.479	2,19%
Burkina Faso	262.162	454.668	461.467	255.516	332.854	353.333	1,99%
Fildişi Sahili	286.859	426.501	374.639	203.588	274.626	313.243	1,76%
Mısır	164.198	220.958	281.806	208.733	141.541	203.447	1,14%
Sudan	125.392	146.534	398.929	246.622	41.626	191.821	1,08%
DİĞERLERİ	1.604.575	2.304.155	1.794.636	1.447.824	1.490.315	1.728.301	9,71%
TOPLAM	14.443.096	18.591.298	21.946.415	16.672.779	17.327.565	17.796.231	

Tablo 10: Dünya Pamuk (Fasıl 5201) İhracatı (1.000 \$) (TradeMap) (Erişim Tarihi: 10.06.2025)

52.03 PAMUK (KARDE EDİLMİŞ VEYA PENYELENMİŞ)

Dünya ihracat verilerine göre bu fasılda son beş yıllık ortalamaya göre en yüksek ihracat değerine sahip ülke %46'lık pay ile Mali'dir. Mali Cumhuriyeti, Orta Batı Afrika'da bulunan, denize kıyısı olmayan bir ülkedir. Mali özellikle pamuk üretimi açısından önemli bir konumda olup, Batı Afrika ülkeleri arasında ise ilk sırada yer almaktadır. İkinci sırada yer alan Hindistan'ın payı %11,10 üçüncü sıradaki ABD'nin ise %6'dır. Ülkemiz bu fasılda %1'lik pay ile 12. sırada yer almaktadır.

2024 yılı ihracat değerleri incelendiğinde ilk sırada %40,7'lik pay ile Hindistan bulunmakta Hindistan'ı %12,5'lik pay ile Endonezya izlemektedir. Üçüncü sırada yer alan Japonya'nın payı ise %6,8'dir. Türkiye ise %4'lük pay ile 12. sırada yer aldığı görülmektedir. 2023 yılına göre ihracatımız %0,89 oranında artmış, ortalama ihracat değerine göre ise %15,6 oranında artış göstermiştir.

Ülkeler	2020	2021	2022	2023	2024	ORTALAMA	%
Mali	253.745	-	441.355	323394	32	203.705	46,63%
Hindistan	16.473	52.172	52.294	55.442	65.973	48.471	11,10%
ABD	40.957	30.697	36.540	14.060	8.504	26.152	5,99%
Tanzanya	35.797	30.156	43.956	18.628	361	25.780	5,90%
Endonezya	20.342	21.675	16.186	16.288	20.197	18.938	4,34%

Ülkeler	2020	2021	2022	2023	2024	ORTALAMA	%
Uganda	23.340	8.527	7.432	16.792	-	11.218	2,57%
Polonya	9.532	11.199	14.827	12.583	8.614	11.351	2,60%
Mozambik	6.189	6.159	19.054	15.900	4.172	10.295	2,36%
Güney Kore	9.052	12.500	11.164	10.125	6.027	9.774	2,24%
Japonya	7.568	5.856	5.900	10.588	11.068	8.196	1,88%
Bangladeş	265	1.030	3.948	22.939	3	5.637	1,29%
Türkiye	5.050	5.696	4.374	6.426	6.483	5.606	1,28%
İtalya	5.286	4.527	4.377	6.256	7.262	5.542	1,27%
Vietnam	3.972	3.108	11.564	7.657	588	5.378	1,23%
Hollanda	3.643	10.658	6.187	3.021	1.782	5.058	1,16%
Meksika	18.189	2.792	-	-	1.078	4.412	1,01%
DİĞERLERİ	36.852	32.546	36.025	31.127	19.971	31.304	7,17%
TOPLAM	496.252	239.298	715.183	571.226	162.115	436.815	

Tablo 11:Dünya Pamuk (Fasıl 5203) İhracatı (1.000 \$) (TradeMap)) (Erişim Tarihi: 11.06.2025)

-. Veri bulunamamıştır.

DÜNYA PAMUK İTHALATI

Pamuk, lifleri nedeniyle tekstil ürünlerinin dayanıklılığı ve kullanışlılığı için tercih edilen bir hammaddedir ve dolayısıyla küresel talep oldukça yüksektir. Ana pamuk ithalatçıları arasında Çin, Bangladeş, Vietnam, Pakistan ve Türkiye gibi ülkeler yer almaktadır. Bu ülkeler, pamuk ithalatında önemli bir paya sahip olup, tekstil endüstrilerinin hammaddelerini karşılamak için dışarıdan pamuk tedarik etmektedirler.

Pamuk ithalatı, çeşitli faktörlerden etkilenmektedir. Bunlar arasında iç talep, tekstil endüstrisinin büyüklüğü, tarım politikaları, ticaret anlaşmaları ve hava koşulları gibi faktörler bulunmaktadır. Bir ülkedeki iç pamuk üretiminin yetersiz olması, o ülkenin pamuk ithalatını artırabilir. Benzer şekilde, bir ülkedeki tekstil endüstrisinin büyümesi, pamuk ithalat talebini artırabilir niteliktedir.

Son yıllarda, sürdürülebilirlik ve etik tedarik zinciri yönetimi konularının öne çıkmasıyla birlikte, pamuk ithalatında da bu konuların önemi artmıştır. Çevresel etkilerin azaltılması, işçi haklarının korunması ve toplumsal sorumluluk bilincinin artırılması gibi konular, pamuk ithalatı ve tedarik zincirlerinin yönetiminde giderek daha fazla dikkate alınmaktadır.

Genel olarak, dünya pamuk ithalatı, küresel tekstil endüstrisinin devamlılığı ve büyümesi için kritik bir öneme sahiptir. Bu nedenle, pamuk ithalatı ve tedarik zincirlerinin yönetimi, ekonomik, çevresel ve sosyal açıdan dengeli ve sürdürülebilir bir şekilde yönetilmelidir.

Uluslararası Pamuk Danışma Kurulu (ICAC) verilerine göre; 2020/21 dönemi ile 2024/25 dönemi arasında dünyada ortalama 9,5 milyon ton lif pamuk ithalatı gerçekleştiği görülmektedir. Son beş sezon içerisinde en yoğun ithalat rakamları 2020/21 sezonunda elde edilmiştir. Dünya lif pamuk ithalatı, 2024/25 sezonunda ise yaklaşık 9 milyon ton pamuk ithalatı ile ortalamanın biraz altında kalmıştır.

Ülkeler	2020/2021	2021/2022	2022/2023	2023/2024	2024/2025	Ortalama	%
Çin	2.835	1.847	1.376	3.000	1.300	2.072	21,67%
Bangladeş	1.694	1.700	1.400	1.550	1.900	1.649	17,24%
Vietnam	1.546	1.359	1.350	1.471	1.657	1.477	15,44%
Pakistan	1.175	1.050	1.064	871	1.285	1.089	11,39%
Türkiye	1.193	1.240	945	640	861	976	10,21%
Endonezya	551	577	376	500	441	489	5,11%

Ülkeler	2020/2021	2021/2022	2022/2023	2023/2024	2024/2025	Ortalama	%
Hindistan	204	326	378	387	600	379	3,96%
Meksika	202	269	200	216	133	204	2,13%
Malezya	176	129	166	169	173	163	1,70%
Tayland	142	167	159	161	167	159	1,67%
Güney Kore	161	128	95	141	142	133	1,40%
Diğerleri	779	819	733	711	819	772	8,08%
DÜNYA	10.658	9.611	8.242	9.817	9.478	9.561	

Tablo 12: Dünya Lif Pamuk İthalatı (1.000 Ton) (ICAC Cotton) (Erişim Tarihi: 18.06.2025)

Çin, Bangladeş ve Vietnam yıllara göre değişmekle birlikte dünyanın en büyük pamuk ithalatçıları konumundadır. Çin diğer iki ülkeden farklı olarak dünyanın başta gelen pamuk üreticisi olmasına karşın tekstil ve konfeksiyon sektörünün artan ihtiyaçları sebebiyle aynı zamanda küresel olarak büyük ithalatçılar arasında da yerini almaktadır. Türkiye'nin ise geçtiğimiz sezon ve bu sezon beşinci sırada kalması dikkat çekmektedir.

52.01 PAMUK (KARDE EDİLMEMİŞ VEYA PENYELENMEMİŞ)

Bu fasılda son beş yıllık ortalama ithalat değerlerine göre ilk sırada %25'lik payla Çin bulunmaktadır. İkinci sırada yer alan Vietnam'ın payı %16 ve üçüncü sıradaki Bangladeş'in payı ise %14'dür. Türkiye bu fasılda 2 milyar dolarlık ortalama ithalat ve %12'lik payla en önemli ithalatçılardan biridir.

2024 yılı ithalatı 2023 yılına göre %5,6 oranında artış göstermiştir. 2024 yılı ithalatında da ilk sırada %25'lik payla Çin yer almaktadır. İkinci sırada bulunan Vietnam'ın payı %16, üçüncü sıradaki Bangladeş'in ise %14'tür. Ülkemiz 2024 yılında 1 milyar 524 milyon dolarlık ithalat ve %12'lik payla dördüncü sırada yer almıştır.

Ülkeler	2020	2021	2022	2023	2024	ORTALAMA	%
Çin	3.562.738	4.104.927	5.232.547	4.162.354	5.317.976	4.476.108	25,37%
Vietnam	2.176.156	2.969.520	3.793.199	2.618.634	2.455.033	2.802.508	15,88%
Bangladeş	2.013.012	3.074.788	2.893.213	2.220.660	2.529.515	2.546.238	14,43%
Türkiye	1.652.640	2.413.493	3.206.654	1.663.493	1.524.913	2.092.239	11,86%
Pakistan	1.317.451	1.772.187	1.963.113	919.692	744.431	1.343.375	7,61%
Endonezya	774.649	1.104.300	1.332.277	815.199	811.283	967.542	5,48%
Hindistan	344.649	519.610	1.451.036	593.496	1.004.678	782.694	4,44%
Tayland	220.279	324.236	541.863	246.164	188.615	304.231	1,72%
Malezya	208.911	213.986	336.682	331.446	301.876	278.580	1,58%
Mısır	175.354	234.244	305.556	281.477	252.901	249.906	1,42%
Meksika	207.668	256.558	301.369	204.760	245.017	243.074	1,38%
Güney Kore	187.109	262.345	362.823	151.131	136.524	219.986	1,25%
İran	154.140	163.714	268.111	292.414	26.716	181.019	1,03%
Diğerleri	828.597	1.201.311	1.772.826	1.031.191	957.419	1.158.269	6,56%
DÜNYA	13.823.353	18.615.219	23.761.269	15.532.111	16.496.897	17.645.770	

Tablo 13: Dünya Pamuk (Fasıl 5201) İthalatı (1.000 \$) (TradeMap) (Erişim Tarihi: 19.06.2025)

52.03 PAMUK (KARDE EDİLMİŞ VEYA PENYELENMİŞ)

Bu fasılda son beş yıllık ortalama ithalat değerlerine göre ilk sırada %36'lık payla Bangladeş bulunmaktadır. İkinci sırada yer alan Vietnam'ın payı %20 ve üçüncü sıradaki Tayvan'ın payı ise

%5'tir. Türkiye bu fasılda 839 bin dolarlık ortalama ithalat ve %0,22'lik payla 40.sırada yer almaktadır.

2024 yılı ithalatı 2023 yılına göre %57,5 oranında düşüş göstermiştir. 2024 yılı ithalatında ilk sırada %36'lık payla Bangladeş yer almaktadır. İkinci sırada bulunan Vietnam'ın payı %20, üçüncü sıradaki Tayvan'ın ise %5'tir.

Ülkeler	2020	2021	2022	2023	2024	ORTALAMA	%
Bangladeş	138.537	5.592	302.140	213.917	558	132.149	36,12%
Vietnam	38.816	92.660	64.194	105.519	79.880	76.214	20,83%
Tayvan	22.617	25.240	23.255	18.784	5.933	19.166	5,24%
Fransa	23.022	15.301	17.990	17.515	13.452	17.456	4,77%
Polonya	17.719	14.728	14.242	15.047	15.165	15.380	4,20%
İspanya	14.346	19.852	16.844	9.681	8.172	13.779	3,77%
Çin	2.887	6.887	13.990	11.775	13.077	9.723	2,66%
Almanya	494	507	9.629	21.084	10.291	8.401	2,30%
Birleşik Krallık	12.806	7.762	4.394	2.450	2.800	6.042	1,65%
Rusya	11.115	6.446	1.333	40	30	3.793	1,04%
Botswana	3.823	3.371	5.245	2.745	3.474	3.732	1,02%
Japonya	6.271	3.129	2.285	2.302	1.778	3.153	0,86%
DİĞERLERİ	62.256	58.525	62.096	54.427	47.161	56.893	15,55%
TOPLAM	354.709	260.000	537.637	475.286	201.771	365.881	

Tablo 14: Dünya Pamuk (Fasıl 5203) İthalatı (1.000 \$) (TradeMap) (Erişim Tarihi: 19.06.2025)

TÜRKİYE'NİN PAMUK İTHALAT VE İHRACATI

Ülkemizde son yıllarda tekstil sektöründeki genişleme, pamuk tüketiminde gözle görülür bir artışa neden olmuştur. Ancak, bu artışın iç üretim artışıyla denk düşmediği ve iç talebi karşılamak için yeterli pamuk üretilmediği gözlemlenmektedir. Sonuç olarak, Türkiye, pamuk ithalat miktarında belirgin bir artış yaşamış ve dünyanın en fazla pamuk ithal eden dördüncü ülkesi konumuna yükselmiştir.

Bu durum, tekstil sektöründeki büyümenin sürdürülebilirliği açısından önemli bir sorun teşkil etmektedir. İç talebi karşılamak ve tekstil endüstrisinin ihtiyaçlarını karşılamak için yeterli miktarda pamuk üretiminin sağlanması gerekmektedir. Ancak, mevcut iç üretim seviyelerinin bu talebi karşılayamaması, ithalatın artmasına ve ülkenin dışa bağımlılığının artmasına yol açmaktadır.

Pamuk ithalatındaki bu artış, uluslararası ticaret dengeleri açısından da önemli bir rol oynamaktadır. Türkiye'nin pamuk ithalatındaki artış, dünya pamuk ticaretinin şekillenmesinde etkili olmaktadır ve uluslararası pamuk piyasalarında fiyat dalgalanmalarına neden olabilmektedir.

Bu nedenle, Türkiye'nin pamuk ithalatındaki artış eğiliminin sürdürülebilirlik açısından dikkatle değerlendirilmesi gerekmektedir. İç üretim kapasitesinin artırılması, tarımsal politikaların gözden geçirilmesi ve tekstil sektörünün ihtiyaçlarına yönelik stratejilerin belirlenmesi, ülkenin pamuk ithalatındaki bağımlılığını azaltmak için önemli adımlar olabilir. Bu şekilde, Türkiye'nin tekstil endüstrisindeki büyümesi sürdürülebilir bir şekilde desteklenebilir ve ülkenin ekonomik kalkınmasına katkı sağlanabilir.

Son beş yıllık pamuk ve pamuk ürünleri dış ticaret verileri incelendiğinde ortalama 1 milyar 190 milyon dolarlık cari açık verildiği görülmektedir.

	2020	2021	2022	2023	2024	ORTALAMA
İhracat	1.463.452	2.265.806	2.263.990	2.099.178	2.178.998	2.054.285

	2020	2021	2022	2023	2024	ORTALAMA
İthalat	2.543.331	3.714.928	4.842.014	2.746.157	2.377.674	3.244.821
Hacim	4.006.783	5.980.734	7.106.004	4.845.335	4.556.672	5.299.106
Denge	-1.079.879	-1.449.122	-2.578.024	-646.979	-198.676	-1.190.536
İhracatın İthalatı Karşılama Oranı	57,54%	60,99%	46,76%	76,44%	91,64%	63,315

Tablo 15: Türkiye Pamuk ve Pamuk Ürünleri Dış Ticareti (1.000 \$) (TradeMap) (Erişim Tarihi: 19.06.2025)

Ülkemizin son beş yıllık dış ticaret verilerine göre, en fazla ihracat 2 milyar 265 milyon dolar ile 2021 yılında, en düşük ihracat ise 1 milyar 463 milyon dolar ile 2020 yılında; ithalatı ise en fazla ithalat 4 milyar 842 milyon dolar ile 2022, en düşük ithalat ise 2 milyar 377 milyon dolar ile 2024 yılında gerçekleşmiştir.

Ülkemizin pamuk ve pamuk ürünleri ihracatında ilk sırada yer alan İtalya'ya ortalama ihracatı 248 milyon dolar seviyelerindedir. İtalya ihracatımızda %12'lik paya sahiptir. İkinci sırada yer alan Mısır'a 165, üçüncü sıradaki Portekiz'e ise 139 milyon dolarlık ihracat gerçekleştirilmiştir.

2024 yılı ihracatında ise Mısır 251 milyon dolarlık ihracatla ilk sırada, 217 milyon dolarlık ihracatla İtalya ikinci, 176 milyon dolarlık ihracatla Pakistan ise üçüncü sıradadır. 2024 yılında Pakistan'a yapılan ihracatta 2023 yılına göre %95'lik bir artış yaşanmıştır.

Ülkeler	2020	2021	2022	2023	2024	ORTALAMA	%
İtalya	180.986	312.639	313.317	216.475	217.073	248.098	12,08%
Mısır	94.649	157.908	169.642	153.509	251.128	165.367	8,05%
Portekiz	74.769	205.565	155.062	96.370	166.846	139.722	6,80%
Pakistan	82.514	189.676	159.739	90.115	176.228	139.654	6,80%
Almanya	105.593	122.473	143.146	119.951	107.204	119.673	5,83%
Bangladeş	70.188	118.530	98.029	126.470	125.456	107.735	5,24%
Tunus	77.567	106.892	134.989	102.810	107.115	105.875	5,15%
Fas	45.670	78.071	138.660	109.995	110.811	96.641	4,70%
İspanya	60.081	93.445	99.764	94.074	108.671	91.207	4,44%
Çin	17.793	55.648	37.953	142.971	101.865	71.246	3,47%
Vietnam	19.208	28.932	25.797	124.301	71.181	53.884	2,62%
Fransa	40.060	50.081	57.230	49.464	49.685	49.304	2,40%
Bulgaristan	41.538	59.160	43.055	44.830	55.786	48.874	2,38%
İran	7.410	25.890	60.405	60.371	36.758	38.167	1,86%
ABD	28.231	35.507	45.244	40.433	38.170	37.517	1,83%
Sırbistan	31.092	31.484	37.012	37.543	36.259	34.678	1,69%
Polonya	30.933	35.100	35.685	32.575	31.112	33.081	1,61%
Rusya	29.081	26.084	40.054	35.029	20.937	30.237	1,47%
Romanya	34.140	40.147	29.820	21.979	20.235	29.264	1,42%
Yunanistan	22.868	35.472	35.360	24.920	24.228	28.570	1,39%
Hollanda	29.513	23.994	26.369	21.830	19.684	24.278	1,18%
Birleşik Krallık	20.316	25.977	22.268	17.107	13.976	19.929	0,97%
DİĞERLERİ	319.252	407.131	355.390	336.056	288.590	341.284	16,61%
TOPLAM	1.463.452	2.265.806	2.263.990	2.099.178	2.178.998	2.054.285	

Tablo 16: Türkiye Pamuk ve Pamuk Ürünleri İhracatı (1.000 \$) (TradeMap) (Erişim Tarihi: 19.06.2025)

Ülkemizin pamuk ve pamuk ürünleri ithalatındaki en büyük partneri ortalama %21 pay ve 683 milyon dolarlık hacimle ABD'dir. ABD'yi 454 milyon dolarlık hacim ve %14'lük payla Brezilya ve 398 milyon dolarlık hacim ve %12'lik payla Özbekistan izlemektedir.

2024 yılında ise 473 milyon dolarlık hacim ve %19'luk payla Brezilya ilk sıradayken, 386 milyon dolarlık hacim ve %16'lık payla ABD ikinci sırada yer almıştır.

Ülkeler	2020	2021	2022	2023	2024	ORTALAMA	%
ABD	592.352	567.434	1.170.818	702.739	386.526	683.974	21,08%
Brezilya	347.569	508.373	643.303	299.934	473.714	454.579	14,01%
Özbekistan	240.195	497.905	586.420	340.336	326.620	398.295	12,27%
Yunanistan	242.327	488.089	342.334	219.853	206.813	299.883	9,24%
Azerbaycan	140.442	258.454	203.933	117.883	184.453	181.033	5,58%
Türkmenistan	136.184	248.739	220.600	116.623	96.599	163.749	5,05%
Pakistan	144.970	169.831	198.358	154.939	107.596	155.139	4,78%
Hindistan	108.051	113.314	208.899	171.107	74.271	135.128	4,16%
Avustralya	3.297	99.435	259.884	80.164	75.739	103.704	3,20%
Mısır	83.946	85.672	105.003	79.848	69.628	84.819	2,61%
Tacikistan	86.136	117.660	64.211	52.477	33.493	70.795	2,18%
Çin	56.408	68.252	116.918	52.602	58.350	70.506	2,17%
İtalya	53.085	62.798	79.711	64.401	49.499	61.899	1,91%
Meksika	83.986	70.822	81.116	42.066	18.382	59.274	1,83%
Sudan	24.474	37.715	143.479	17.960	3.402	45.406	1,40%
DİĞERLERİ	199.909	320.435	417.027	233.225	212.589	276.637	8,53%
TOPLAM	2.543.331	3.714.928	4.842.014	2.746.157	2.377.674	3.244.821	

Tablo 17: Türkiye Pamuk ve Pamuk Ürünleri İthalatı (1.000 \$) (TradeMap) (Erişim Tarihi: 19.06.2025)

52.01 PAMUK (KARDE EDİLMEMİŞ VEYA PENYELENMEMİŞ)

Ülkemizin bu fasılda son beş yıllık ortalama ihracat değeri 390 milyon dolardır. Ortalama ihracat değerlerine göre ilk sırada %21'lik payla Pakistan bulunmaktadır. İkinci sırada yer alan Bangladeş'in payı %14 ve üçüncü sıradaki Çin'in payı ise %14'dür. Pamuk ve Pamuk Ürünleri ihracatımızın %17,34'lük kısmını bu fasıl oluşturmaktadır.

2024 yılı ihracatımız 2023 yılına göre %18 oranında azalış göstermiştir. 2024 yılı ihracatında ilk sırada %19,5'lik pay ve 93 milyon dolarlık hacimle Bangladeş yer almaktadır. İkinci sırada bulunan Pakistan'ın payı %17 ve üçüncü sıradaki Çin'in payı %15'tir.

Ülkeler	2020	2021	2022	2023	2024	ORTALAMA	%
Pakistan	28.562	118.318	118.331	60.676	82.792	81.736	20,93%
Bangladeş	17.400	22.698	52.590	93.586	93.603	55.975	14,34%
Çin	8.283	41.032	24.888	124.764	72.043	54.202	13,88%
Vietnam	1.742	5.706	5.961	96.568	41.724	30.340	7,77%
Almanya	15.817	20.397	25.769	20.186	16.094	19.653	5,03%
İran	21	2.391	31.826	39.807	21.058	19.021	4,87%
İtalya	15.044	13.805	21.104	20.302	19.916	18.034	4,62%
Polonya	9.642	9.969	16.175	14.341	16.450	13.315	3,41%
Hindistan	5.971	14.639	4.210	13.125	13.270	10.243	2,62%
Hollanda	9.662	8.388	12.756	8.294	7.107	9.241	2,37%

Ülkeler	2020	2021	2022	2023	2024	ORTALAMA	%
Endonezya	506	8.805	4.739	22.924	7.399	8.875	2,27%
Yunanistan	4.402	5.544	8.067	4.349	6.379	5.748	1,47%
Estonya	5.064	5.393	8.071	5.662	4.284	5.695	1,46%
Fransa	3.404	3.883	5.224	7.320	7.823	5.531	1,42%
Portekiz	1.395	5.089	2.994	6.455	10.930	5.373	1,38%
Mısır	-	592	2.267	238	22.706	5.161	1,32%
İspanya	3.346	3.499	4.919	4.390	4.367	4.104	1,05%
Bulgaristan	3.885	2.867	2.942	3.932	4.296	3.584	0,92%
DİĞERLERİ	25.666	39.498	41.886	40.370	25.819	34.648	8,87%
TOPLAM	159.812	332.513	394.719	587.289	478.060	390.479	

Tablo 18: Türkiye Pamuk (Fasıl 5201) İhracatı (1.000 \$) (TradeMap) (Erişim Tarihi: 19.06.2025)

-. Veri bulunamamıştır.

Son beş yıllık dönemde bu fasılda ortalama 2 milyar 92 milyon dolarlık ithalat gerçekleştirilmiştir. Ortalama değerlere göre 682 milyon dolarlık hacim ve %32'lik payla ilk sırada ABD yer almıştır. İkinci sırada yer alan Brezilya'dan 454 milyon dolarlık ithalat gerçekleştirilmiştir. Brezilya'nın payı ise %21'dir. Üçüncü sırada 299 milyon dolarlık hacim ve %14'lük payla Yunanistan bulunmaktadır. Bu fasılın Pamuk ve Pamuk Ürünleri ithalatındaki payı %64'tür. Pamuk ve Pamuk Ürünleri ithalatı gerçekleştirilen ülkelerden ağırlıkla bu fasılda ithalat gerçekleştirilmektedir.

2024 yılında en yüksek ithalat hacmine 473 milyon dolarlık hacim ve %31'lik payla Brezilya sahiptir. İkinci sıradaki ABD'nin payı ise %25 hacmi ise 385 milyon dolardır. Yunanistan %13'lük pay ve 299 milyon dolarlık hacimle üçüncü sırada yer almıştır.

Ülkeler	2020	2021	2022	2023	2024	ORTALAMA	%
ABD	591.018	566.167	1.168.554	701.503	385.796	682.608	32,63%
Brezilya	347.352	508.092	643.246	299.561	473.131	454.276	21,71%
Yunanistan	241.495	487.344	342.201	219.293	205.955	299.258	14,30%
Azerbaycan	125.652	204.524	173.127	91.511	163.021	151.567	7,24%
Avustralya	3.295	99.435	259.882	80.163	75.739	103.703	4,96%
Tacikistan	70.762	104.816	47.987	44.816	31.147	59.906	2,86%
Meksika	83.643	70.578	80.795	41.781	18.257	59.011	2,82%
Sudan	24.412	37.715	143.223	17.960	3.402	45.342	2,17%
Suriye	32.115	29.252	35.782	48.641	51.892	39.536	1,89%
Kazakistan	17.594	36.486	14.974	41.264	51.926	32.449	1,55%
Türkmenistan	7.118	50.937	50.651	3.357	9.791	24.371	1,16%
Kırgızistan	24.781	33.492	30.673	18.505	7.271	22.944	1,105
DİĞERLERİ	83.403	184.655	215.559	55.138	47.585	117.268	5,60%
TOPLAM	1.652.640	2.413.493	3.206.654	1.663.493	1.524.913	2.092.239	

Tablo 19: Türkiye Pamuk (Fasıl 5201) İthalatı (1.000 \$) (TradeMap) (Erişim Tarihi: 19.06.2025)

52.03 PAMUK (KARDE EDİLMİŞ VEYA PENYELENMİŞ)

Bu fasılda son beş yıllık ortalama ihracat değerlerine göre ilk sırada %49'luk payla İspanya bulunmaktadır. İkinci sırada yer alan Vietnam'ın payı %19 ve üçüncü sıradaki İtalya'nın payı ise %5'tir.

2024 yılı ihracatımız 2023 yılına göre küçük bir artış gözlenmiştir. 2024 yılı ihracatında ilk sırada %49'luk payla İspanya yer almaktadır. İkinci sırada bulunan Vietnam'ın payı %19, üçüncü sıradaki İtalya'nın payı ise %5'dir.

Ülkeler	2020	2021	2022	2023	2024	ORTALAMA	%
İspanya	3.228	3.794	2.888	2.085	1.899	2.779	49,57%
Vietnam	443	-	-	2.984	2.009	1.087	19,39%
İtalya	192	663	344	115	282	319	5,69%
Hırvatistan	112	101	236	297	379	225	4,01%
ABD	203	245	67	47	382	189	3,37%
İran	17	-	279	96	199	118	2,11%
Endonezya	203	367	-	-	-	114	2,03%
Brezilya	167	236	104	-	32	108	1,92%
Almanya	36	29	80	84	151	76	1,36%
Gürcistan	91	78	47	67	89	74	1,33%
Cezayir	-	-	18	124	224	73	1,31%
DİĞERLERİ	358	183	311	527	837	443	7,91%
TOPLAM	5.050	5.696	4.374	6.426	6.483	5.606	

Tablo 20: Türkiye Pamuk (Fasıl 5203) İhracatı (1.000 \$) (TradeMap) (Erişim Tarihi: 19.06.2025)

:- Veri bulunamamıştır.

Son beş yıllık dönemde bu fasılda ortalama 839 bin dolarlık ithalat gerçekleştirilmiştir. Ortalama değerlere göre 386 bin dolarlık hacim ve %46'lık payla ilk sırada İtalya yer almıştır. İkinci sırada yer alan Azerbaycan'dan 96 bin dolarlık ithalat gerçekleştirilmiştir. Azerbaycan'ın payı ise %11'dir. Üçüncü sırada 85 bin dolarlık hacim ve %10'luk payla Bulgaristan bulunmaktadır. Bu fasılın Pamuk ve Pamuk Ürünleri ithalatındaki payı sadece on binde üçtür.

2024 yılında en yüksek ithalat hacmine 481 bin dolarlık hacim ve %40'lık payla İtalya sahiptir. İkinci sıradaki Çekya'nın payı %33 hacmi ise 403 bin dolardır.

Ülkeler	2020	2021	2022	2023	2024	ORTALAMA	%
İtalya	513	271	250	778	119	386,2	46,03%
Azerbaycan	-	-	-	-	481	96,2	11,47%
Bulgaristan	-	186	239	-	-	85	10,13%
Çekya	-	-	-	-	403	80,6	9,61%
Fas	117	73	101	-	-	58,2	6,94%
Hindistan	38	4	66	23	151	56,4	6,72%
ABD	5	25	39	34	5	21,6	2,57%
El Salvador	-	-	-	63	42	21	2,50%
Almanya	15	4	30	6	-	11	1,31%
İsrail	43	2	-	-	-	9	1,07%
Pakistan	-	-	22	-	-	4,4	0,52%
Fransa	19	-	-	-	-	3,8	0,45%
DİĞERLERİ	4	10	3	7	4	5,6	0,67%
TOPLAM	754	575	750	911	1.205	839	

Tablo 21: Türkiye Pamuk (Fasıl 5203) İthalatı (1.000 \$) (TradeMap) (Erişim Tarihi: 20.06.2025)

SEKTÖRE DAİR SORUNLAR VE ÇÖZÜMLERİ

Türkiye’de ve dünyada pamuk sektörüyle ilgili yaşanan sorunlar ve çözüm önerileri şu şekilde sıralanmıştır:

- **İklim Koşulları:** Pamuk, subtropikal iklimlerde yetişen bir bitki olduğu için iklim koşulları, pamuk üreticileri için kritik bir faktördür. Kuraklık, aşırı sıcaklık veya ani hava değişiklikleri gibi iklimsel zorluklar, verimliliği doğrudan etkileyebilir. İklim değişikliklerine uyum sağlayabilen pamuk türlerinin geliştirilmesi, su tasarrufu sağlayan sulama yöntemlerinin benimsenmesi ve meteorolojik verilere dayalı tarım uygulamalarının yaygınlaştırılması bu konuda önem teşkil etmektedir.
- **Pamuk Üretiminde Yetersizlik:** Ülkemizde pamuk üretimi, tekstil sektörünün hızlı büyümesine rağmen ihtiyacı karşılamak için yetersiz kalmıştır. Özellikle 1990’lı yıllardan sonra pamuk tüketimi artarken üretim aynı hızda artmamıştır. Bu sorunun çözümü için üretim alanlarının artırılması ve verimliliğin artırılması gerekmektedir.
- **Pamuğun Maliyet Sorunu:** Türk pamuğunun üretiminde maliyet sorunu bulunmaktadır. Girdi fiyatlarının artışı, üretimi azaltmakta ve sürdürülebilirliğini tehdit etmektedir. Girdi fiyatları, işçilik giderleri ve tarıma yönelik mal ve hizmetlere uygulanan vergi oranları üreticiler için önemli maliyet unsurlarıdır.
- **Desteklerin Yetersizliği:** Ülkemizde pamuk üretimine önemli ölçüde destekleme primi sağlanmaktadır. Ancak bu destek miktarları, girdi maliyetlerini karşılayarak pamuk üretimini karlı hale getirme ve teşvik etme açısından rakip ülkelere göre yetersiz kalmaktadır.
- **Evrak Zorlukları ve Geç Açıklanan Prim Miktarları:** Pamuk prim hak edişlerinde, çiftçilerden istenen evrakların tamamlanmasındaki güçlükler ve prim miktarlarının geç açıklanması gibi sorunlar üreticileri olumsuz etkilemektedir.
- **ABD ve AB’nin Destekleri:** ABD ve AB, pamuk üretimini ve ticaretini yüksek oranda desteklemektedir. Bu nedenle Türkiye’nin rekabet gücünü artırmak için benzer destek mekanizmaları göz önünde bulundurulmalıdır.
- **Kooperatiflerin Güçlendirilmesi:** Pamuk üretim ve pazarlama yapısının güçlendirilmesi ve istikrarlı hale getirilmesi için, Tarış Pamuk Birliği, Çukobirlik ve Antbirlik gibi pamukta uzmanlaşmış kooperatiflerin idari ve mali yapılarının iyileştirilmesi için yasal düzenlemeler yapılmalı, bu birliklerin etkinliği artırılmalıdır.
- **Teknoloji ve Modern Tarım Uygulamaları:** Bazı pamuk üreticileri, modern tarım uygulamalarını benimseyememekte veya yeni teknolojilere erişimde zorluk yaşamaktadır. Pamuk üreticilerine modern tarım teknikleri konusunda eğitim verilmesi ve bilgilendirme yapılması, tarım teknolojilerine erişimin artırılması için teşvik politikalarının oluşturulması etkili bir çözüm olacaktır.